

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Hare Excellentie mevrouw D. Yeşilgöz-Zegerius
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Doorkiesnummer
026 355 24 00
Inlichtingen bij
Secretaris
Ons kenmerk
V025-2022

Datum 13 oktober 2022
Onderwerp Reactie Veiligheidsberaad op Contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweezorg

Hooggeachte mevrouw Yeşilgöz-Zegerius,

Op 10 oktober 2022 sprak het Veiligheidsberaad met u over de Contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweezorg. In de contourennota wordt geschetst hoe u de organisatiestructuur en samenwerking van betrokken partijen bij bovenregionale, nationale en internationale risico's en crises wil vernieuwen. Ook gaat u in op de veranderingen in de brandweezorg. Hiermee beoogt u opvolging te geven aan de conclusies en aanbevelingen van de commissie Muller die de Wet veiligheidsregio's (Wvr) heeft geëvalueerd in 2020.

Het rapport Muller concludeerde dat de Wvr in de afgelopen tien jaar heeft bijgedragen aan professionalisering van crisisbeheersing en brandweezorg en dat de veiligheidsregio's zich hebben ontwikkeld tot stabiele partners in de crisisbeheersing. De maat van de veiligheidsregio bleek passend voor het merendeel van de crisistypen die zich lokaal of regionaal voordoen. Bovendien is de voorzitter veiligheidsregio als bestuurlijk aanspreekpunt en bevoegd gezag in specifieke crisissituaties succesvol geweest en heeft hij/zij kunnen bijdragen aan duidelijkheid ten tijde van een crisis. Daarnaast is echter vastgesteld dat de Wvr tekortschiet als het gaat om grensoverschrijdende risico's en crises. Het Veiligheidsberaad onderschrijft deze opvattingen van de commissie Muller.

De contourennota legt het zwaartepunt op bovenregionale en landelijke samenwerking bij crises en sluit hiermee aan op de laatstgenoemde conclusie van de commissie Muller dat de Wvr tekortschiet bij grensoverschrijdende risico's en crises. De contourennota geeft helderheid over de richting die u voor u ziet in relatie tot crisisbeheersing en brandweezorg, en bevat hiertoe een aantal goede voorstellen. Tegelijkertijd ziet het Veiligheidsberaad dat in relatie tot bevoegdheden en verantwoordelijkheden, met uitzondering van overheveling van bevoegdheden naar de minister, niets wijzigt. Daarmee blijft de voor de veiligheidsregio's de belangrijkste aanbeveling van de commissie Muller, het verantwoordelijkheidsvacuüm bij bovenregionale incidenten, bestaan. De contourennota straalt daarmee niet uit, dat er bereidheid is om te leren van de ervaringen van de afgelopen jaren. Het Veiligheidsberaad is van mening dat het van groot belang is om nu stappen te zetten in de uitvoering van de adviezen van de

commissie Muller en bijvoorbeeld codificatie van gemaakte afspraken op basis van de crises van de afgelopen jaren.

Procesmatig merk ik op dat het Veiligheidsberaad, graag meer gelegenheid had gehad om de conceptcontourennota te kunnen bespreken met de algemeen besturen van de veiligheidsregio's. Zeker met het oog op de fundamentele vraagstukken die de contourennota omvat.

Aandachtspunten Veiligheidsberaad

Op een aantal punten sluit de contourennota aan bij de opvattingen van het Veiligheidsberaad, conform onze brieven aan u en uw voorganger van 21 december 2020, 17 juni 2021 en 8 februari 2022. Dit geldt bijvoorbeeld voor de *governance* van de witte keten en de sterkere regierol op bevolkingszorg en crisiscommunicatie. Ook het treffen van een voorziening voor een eventuele wens tot fusering van veiligheidsregio's over de provinciegrens heen wordt door het Veiligheidsberaad onderschreven. Het Veiligheidsberaad heeft ook een aantal aandachtspunten vastgesteld. Deze worden hieronder toegelicht.

Ophoging BDUR

In de bestuurlijke afspraken doorstroom migratie is structureel € 83 miljoen toegezegd via de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR). In de contourennota is invulling gegeven aan de besteding van deze beschikbaar gestelde middelen. *Labeling* van deze gelden aan de voorkant, via de contourennota, schuurt met de gemaakte bestuurlijke afspraken 'doorstroom migratie' en de BDUR-systematiek. Toevoeging en afroaming van dit bedrag aan de BDUR voor de verbetering van bovenregionale en landelijke samenwerking op het vlak van crisisbeheersing past bij het standpunt van het Veiligheidsberaad. De invulling ervan dient echter niet via de contourennota te verlopen. Aanwending van deze middelen voor het borgen en professionaliseren van crisisbeheersing ligt gezien de ervaringen met de crises van de afgelopen jaren voor de hand. Het is aan het collectief van de veiligheidsregio's om te bepalen of en aan welke gezamenlijke doelen deze beschikbaar gestelde middelen worden besteed.

Bovenregionale en landelijke samenwerking

In mijn brief van 21 december 2020 en 17 juni 2021 heb ik er bij u op aangedrongen om helder te maken op welke wijze bovenregionale en landelijke coördinatie en afstemming vorm moet krijgen. Daarbij heb ik eerder voorgesteld om taken inzake risicoanalyse, risicobeheersing, preparatie, respons en herstel van bovenregionale en landelijke crises voor de koude, lauwe en warme fase te beleggen bij het Veiligheidsberaad, met de daarbij behorende financiële middelen.

Het Veiligheidsberaad onderschrijft de noodzaak om tot verbetering van bovenregionale en landelijke samenwerking te komen op het vlak van crisisbeheersing, brandweezorg en informatievoorziening. De keuze om hiertoe de minister een sterkere regierol toe te kennen en om de veiligheidsregio's via landelijke doelstellingen voor crisisbeheersing, brandweezorg en informatievoorziening, aan te zetten tot uniforme uitwerking is vanuit dat perspectief begrijpelijk, maar te centralistisch geformuleerd.

Het woord uniformiteit wordt veelvuldig gebruikt, waardoor verlengd lokaal bestuur te weinig ruimte krijgt. Dit beeld wordt mede gecreëerd door de overheveling van de aanwijzingsbevoegdheid van de Commissaris van de Koning (CdK) naar de minister Justitie en Veiligheid bij bovenregionale incidenten (warme fase) en bij taakverwaarlozing (koude fase). Het Veiligheidsberaad is van mening dat de aanwijzingsbevoegdheid van de minister niet moet worden opgerekt, en zeker niet moet worden doorgetrokken naar de koude fase. Uit de tekst zoals deze er nu staat, kan worden afgeleid dat ook planvorming tot de coördinatie en regie van de minister behoort. Terwijl dat bij uitstek een taak is van de 25 veiligheidsregio's. Uitgangspunt moet te allen tijde zijn "regionale sturing, tenzij".

Daarbij komt dat met de versterking van uw regierol het probleem van het verantwoordelijkheidsvacuüm niet wordt opgelost. De contourennota laat de eindverantwoordelijkheid voor de bestrijding van een crisis bij de individuele veiligheidsregio's. De door u gewenste uniforme werkwijzen zijn hierdoor alleen te realiseren als alle 25 veiligheidsregio's instemmen. Het is onduidelijk wat de versterking van uw regierol hieraan toevoegt. Collectiviteit en landelijke samenwerking kunnen worden bereikt via landelijke afspraken. Landelijke doelstellingen kunnen hierbij een steun in de rug zijn, mits deze in afstemming met het Veiligheidsberaad (en diens achterban) worden opgesteld.

In relatie tot crisisbeheersing beschouwt het Veiligheidsberaad het als gemiste kans dat het onderscheid tussen ramp en crisis blijft voortbestaan. Hierbij wijkt de contourennota zonder argumentatie af van de aanbeveling van het rapport Muller om het onnodige onderscheid tussen rampen en crises op te heffen. Het Veiligheidsberaad onderschrijft deze aanbeveling en is van mening, dat de bevoegdheden van de burgemeester en voorzitter veiligheidsregio die nu gelden bij een ramp overeind moeten blijven. Het onderscheid tussen ramp en crisis is vanwege de toenemende complexiteit, grenzeloosheid en onvoorspelbaarheid van rampen en crises steeds lastiger te maken. Ik verzoek u hierin de adviezen van de commissie Muller te volgen.

Toekomstbestendige brandweer

In relatie tot een toekomstbestendige brandweer erkent het Veiligheidsberaad de meerwaarde van collectieve opgaven, zoals die zijn verwoord door de commissie Muller en waarnaar de contourennota verwijst. Hierbij benadrukt het Veiligheidsberaad dat een landelijke brandweer niet aan de orde is en dat het landelijk dekkingsplan een optelsom moet zijn van alle regionale plannen en deze niet van bovenaf georganiseerd moet worden.

Om een goed evenwicht te kunnen vinden tussen enerzijds meer gelijke invulling van brandweezorg (en van crisisbeheersing en informatievoorziening) om de bovenregionale en landelijke samenwerking te kunnen versterken en anderzijds verlengd lokaal bestuur met voldoende ruimte voor maatwerk, is het nodig om de verhouding tussen uw bevoegdheden en rol, als minister van JenV, en die van de veiligheidsregio's verder uit te werken. Deze uitwerking moet antwoord geven op vragen als: 'Hoe verhoudt de regierol van de minister zich tot het vaststellen van de bovenregionale planvorming door de

individuele veiligheidsregio's?', 'Wat als 24 veiligheidsregio's deze vaststellen en één veiligheidsregio niet?', 'Wanneer kan de minister van JenV zijn/haar aanwijzingsbevoegdheid inzetten en op welke wijze komen de landelijke doelstellingen tot stand?'.

Over de financiering van het toekomstbestendige brandweerstelsel en de collectieve opgaven doet de contourennota geen uitspraken. Het Veiligheidsberaad is van mening conform de Financiële-verhoudingswet dat deze beleidsvoornemens, gepaard gaan met extra financiële middelen vanuit het Rijk.

Daarnaast is de opinie van het Veiligheidsberaad dat in de contourennota de publiek-private samenwerking tussen de brandweer en bedrijfsbrandweren te negatief wordt benaderd, terwijl een verruiming ervan in relatie tot de BRZO-bedrijven juist gewenst is.

Legitimering rolbeschrijving Veiligheidsberaad

De contourennota is niet helder over de uitbreiding van de rolbeschrijving van het Veiligheidsberaad in de wet. Het Veiligheidsberaad stemt af, werkt samen, neemt standpunten in namens de 25 veiligheidsregio's en adviseert het Kabinet. Daarnaast spreekt de contourennota over een coördinerende en regisserende rol voor het Veiligheidsberaad voor alle zaken waarvoor de 25 besturen van veiligheidsregio's gezamenlijk verantwoordelijk zijn. Het Veiligheidsberaad heeft er al meerdere keren bij op aangedrongen om de bovenstaande rolbeschrijving vast te leggen in de wet. Ik lever graag een concept-wetstekst aan ten behoeve van de wetswijziging.

Ook heeft het Veiligheidsberaad er herhaaldelijk bij u op aangedrongen om de huidige rol van het Veiligheidsberaad ten tijde van een crisis te codificeren. Het wettelijk inrichten van GRIP5 en de instelling van een Interregionaal Beleidsteam (IRBT) bij een crisis die twee en maximaal 25 veiligheidsregio's treft, kan een manier zijn om die rol vast te leggen, maar de contourennota is hierover niet helder. Het IRBT wordt in de logische lijn van het Gemeentelijk Beleidsteam (GBT) en het Regionaal Beleidsteam (RBT) geplaatst en sluit daarmee aan op de wens van het Veiligheidsberaad voor een goed geleide aanpak van bovenregionale rampen en crises. In dit kader past de discussie over bevoegdheden. Verder uitwerken hiervan is dan ook noodzakelijk alvorens het Veiligheidsberaad hierover een definitief standpunt inneemt. Redenerend vanuit de lijn GBT, RBT en IRBT is het logisch om de overdracht van het opperbevel bij het instellen van het IRBT vast te leggen. Dit om te voorkomen dat de instelling van een IRBT niets oplost en er parallelle structuren ontstaan. Zowel het instellen van het IRBT als GRIP 5, dienen wettelijk vast te worden gelegd.

Informatiemanagement

De contourennota voorziet in een grote stap voorwaarts op het vlak van informatiemanagement en gaat daarmee verder dan waarvoor het Veiligheidsberaad in haar brief van 17 juni 2021 heeft gepleit. In de contourennota is opgenomen dat informatievoorziening een gezamenlijke taak is van Rijk, veiligheidsregio's en partners. Ik wil u erop wijzen dat dit in de huidige wet anders is beschreven (artikel 22). In relatie tot het Knooppunt Coördinatie Regio's – Rijk (KCR2) wijs ik u erop dat de

contourennota voorsorteert op besluitvorming door de veiligheidsregio's. Waarbij het voor het Veiligheidsberaad helder is dat KCR2 alleen kans van slagen heeft als dit door de veiligheidsregio's en het ministerie gezamenlijk gedragen wordt.

Vervolgproces

Graag gaat het Veiligheidsberaad met u in gesprek om de versterking van de crisisbeheersing en brandweezorg in Nederland de komende jaren verder vorm te kunnen geven. Het Veiligheidsberaad wil daarbij specifiek met u spreken over de verhouding tussen de verantwoordelijkheden van het Rijk en de veiligheidsregio's, de rolbeschrijving van het Veiligheidsberaad in de wet, de bevoegdheden en inrichting van het IRBT en de financiering van deze versterking.

Tenslotte ga ik ervanuit dat u de komende maanden ter voorbereiding op het wetstraject de in deze brief aangedragen vraagstukken samen met het Veiligheidsberaad verder concretiseert. De contourennota zet een aantal belangwekkende stappen; verdere uitwerking van de aangedragen vraagstukken is echter doorslaggevend voor het welslagen ervan.

Met vriendelijke groet,

H.M.F. Bruls
Voorzitter Veiligheidsberaad